

Jacob Sebastian Lauremberg

Programma Quo Historiae, Antiquitatis, Et Civilis Prudentiae Studiosos, Atq[ue] Amatores ad audiendam sedulo & pertinaciter C. Cornelii Taciti Annalium interpretationem benevole invitat

Rostochi[j]: Kilius, 1650

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn730216624>

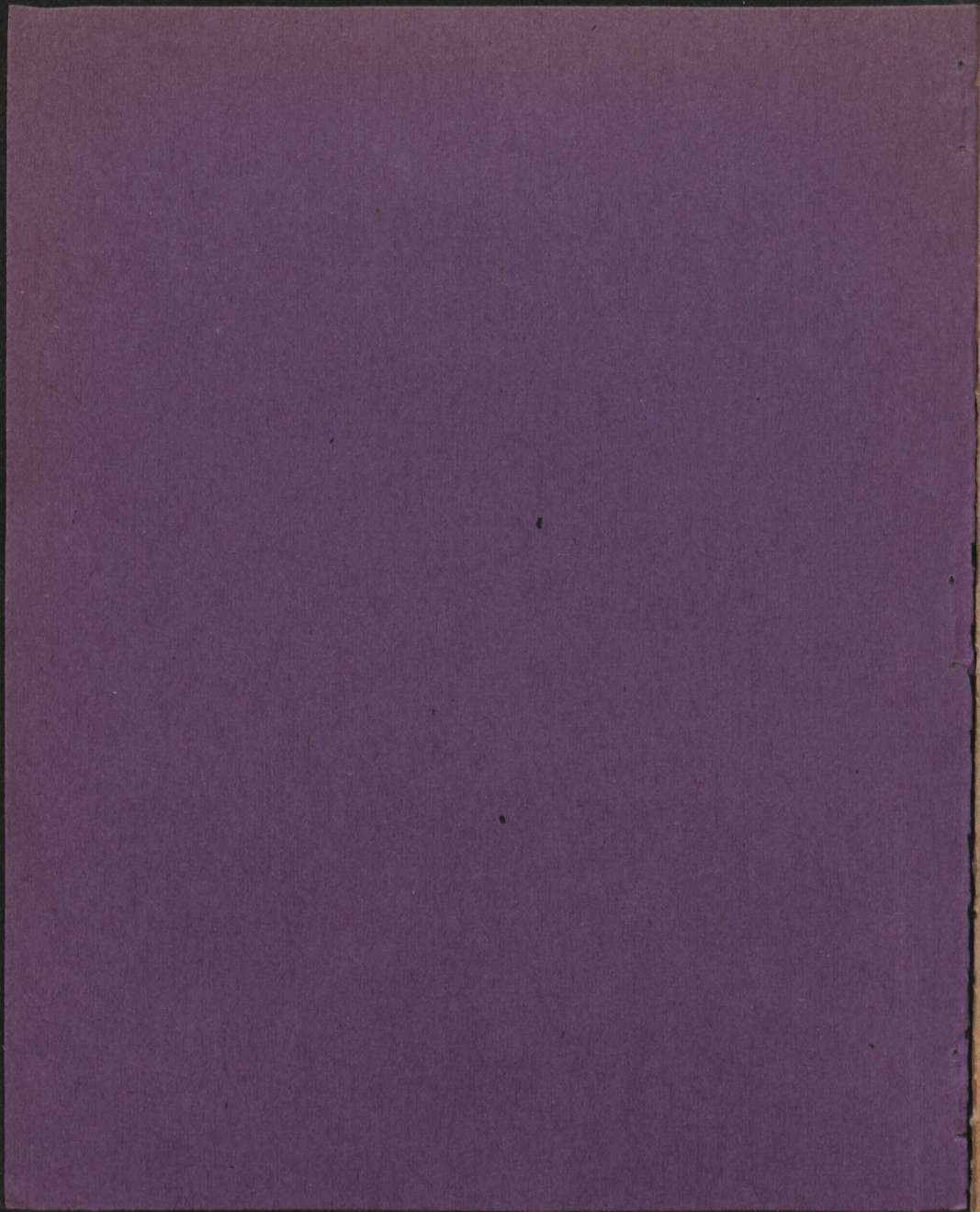
Druck Freier Zugang

RU phil 1650

Jacob Sebastian Lütkenberg

PROGRAMMA

Quo

HISTORIÆ,
ANTIQUITATIS,
ET CIVILIS PRVDENTIÆ
STUDIOSOS, ATq; AMATORES
ad audiendam sedulo & pertinaciter
C. CORNELII TACITI AN-
NALIUM interpretationem be-
nevole invitatur.

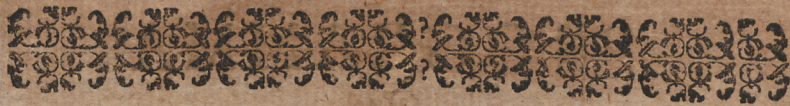
JACOB. SEBASTIAN.
LAUREMBERG. J. U. D.
& Historiarum Profess.
Publ.

*Ad 3. diem Decembris
horam post meridiem secundam.*

Rostochl,
Typis NICOLAI KILLII, Acad. Typogr. An. 1650.

HISTORIÆ STUDIOSIS

S.

Oepe ego mirari soleo, qui fiat, quod cum cœteræ disciplinæ omnes æstimatores inveniant, dignæq; putentur, quibus se dedant Juvenes, atq; emancipent, sola HISTORIA aut nullos habeat cultores, aut perpaucos; Hujus vero strenuissimæ inertix, & insignitæ supinitatis causas pressius inquirenti mihi, atq; pernovisse satagenti duæ potissimum occurrunt: quarum prima atq; princeps est, quod sicuti ad quæstum nunc literæ diriguntur, ita quæstusenseantur solo, tantoq; in honore sint, quanto lucro adficiunt mulcentq; consecratores, quantaq; mercede industriam eorum, laborumq; impensorum tædium redhostiunt, & compensant; Sane sicuti Ulpiano JCro dicente, Civilis Sapientia sanctissima res est, nec precio nummario aut æstimari debet, aut dehonestari; sic quoq; cœteræ artes liberales, atq; ut Tullius eas vocat ingenuæ, præstantioris conditionis sunt, quam ut dignationem à quantitate lucelli vel sumant, vel amittant. Manuaria opera, atq; meritoria artificia, quibus occupantur, quæq; exercent qui à Musarum abhorrent contubernio, atq; Herodoto teste apud omnes etiam Barbaros pro ignobilioribus civibus habentur, & habendi sunt merito, si ditant, si sacculos replent, nummisq; farciunt.

farciunt, videmus magnifacere vulgum, & per studiose
addiscere, spernere è contra illa & comtemptim negli-
gere, quæ haud amplo quæstui fore intelligit & prævi-
det; scilicet profana plebs, cujus genius neuiquam Vir-
tutis capax est, cum in splendenti stercore, in rejecta-
neis illis naturæ, quæ ex telluris vestæq; cloacis, & fæ-
disimis specubus eruuntur, felicitatem omnem sitam
opinetur, suamq; reponat, illis artibus solum inhæret in-
sudatq; , ex quibus lucrum sperare habet, atq; sibi polli-
ceri, quarumq; ope & adjumento solari potis est hiulci
pectoris insanam cupidinem, veritamq; auri restinguere
sittim; hinc fit, ut censu divitiisq;, censeantur apud illam
conciues, non rerum notitiâ aut sapientiæ dotibus: clau-
dus cerdo & veteramentarius, aut elumbis agaso, & ma-
leolens bubsequa etiam si summa habeat peccata, flagi-
tysq; commaculatus sit teterrimis, si saltem maximam
quoq; habeat pecuniam, atq; modio metiatur nummos,
heros strenuissimus audit, nec ulli quisquis etiam ille
fuerit, de semita decedere, aut petasum aperire dignabi-
tur; intelligit enim se pro Numine ab omnibus haberi
propter divitias coliq; etiam si nebulo sit intus & in-
cute, fur, trapezita danista impostor, plagiarius & omni-
bus his scelestior ac fraudulentior. Ita apud vulgum vir-
tutis opus nummi agunt; qui detestabilis atq; pernicio-
sissimus error, & exitiosum veræ sapientiæ, bonisq; ar-
tibus malum, utinam non serpsisset longius, atq; grassa-
tum esset! sed afflavit illud eheu! tanquam pestilens sy-
dus etiam ipsam Apollinis sedem, & Musarum domici-
lium, eorumq; animos infecit quoq;, qui litterati sunt,
aut ad minimum esse volunt atq; appellari; Dic enim so-
des qui fit, quod vix unus eas sibi prospiciat artes atq;
paret, quibus aliquando Juventuti in Scholis erudien-
da, pag

de; par sit & idoneus, ubi vel decem id agunt omni nixu
inq; eo ingenium & industriam fatigant à teneris, ut
olim in foro & subsellis versari, litesq; artificiosa ne-
quitiâ, & scelestissima vafritie ducere atq; comperen-
dinare, & de re ne titivilitio quidem aut casta nuce
emenda, totos dies rixari, figurisq; ut Tranquillus lo-
quitur, ludere, & scommatibus veluti armis telisq; con-
flictare valeant, tum præprimis, ubi (Ammiani verba
sunt) commissarum sibi causarum infirmitatem rationi-
bus validis convallare nesciunt; an quæso ideo quod
hic talis illi præstet? nequicquam vero: quin imo ego
mihi omnino consuadeo, unum ludi magistrum, atq;
pubis ingenuæ fidum doctumq; informatorem, plus
conferre in Rempublicam emolumentum atq; posteros,
quam sexcentos sexaginta quinq; Causidicos: Non mi-
hi heic sermo est de Juris legumq; peritis, qui advoca-
tionem suam accommodant periclitanti innocentia, qui
religiosi Justitiæ sunt tutores, & pyssimi sacerdotes,
hocq; patrocinio æq; provident humano generi, quam
si patriam armis defensarent, spiritumq; & vitam ei im-
penderent atq; gratificarentur; est enim horum officium
gloriosum, atq; illustre & honorificentissimum, nemoq;
illis præferri & anteponi potest aut debet; Sed loquor
de hujuscemodi vappis hominum, de rabulis & vulturi-
bus subbasilicanis & togatis, de scurris illis subrostra-
nis, qui vocem foro prostituunt, qui quavis mercedula
coram quovis pedaneo venalem linguam & animam
habent, qui non causas agunt, sed ad causas, qui rem
unam sciunt accurate & examussim, unam nesciunt &
ignorant planissimè: Sciunt ea quæ ex aliorum (ut
cum Pragmaticis loquar) A C T I S exscriserunt,
atq; suffurati sunt, magno spiritu, & extrema stentoriae
VOCIS

10
vōcis laterumq; contentione declamare, & prodigere;
nesciunt pudere, & erubescere ubi turpiter sedant,
suamq; non sine ostentatione produnt inscitiam. Ad
hoc abjectum, & vile, atq; mercenarium vitæ genus
innumeri adspirant, at elegantiora sublimioraq; studia
pauci tractant, & colunt: vine causam? nullā alia est
profecto, quam quod Didascalus etiam optimi com-
matis, & subacti iudicij, laudabilisq; industriæ qui to-
tum diem contrivit molestissimis laboribus, ubi ad su-
dorem usq;, & animi deliquium excarnificatus & exer-
citus sero vesp̄ri domum revenit, nihil in cœnam ha-
beat præter pisciculos, minutulos, aut acidum & fatuum
olis: at IMPUDENTIUM redeuntem è foro aut
Grammatophylaceo pontificalis & dubia cœna exspe-
ctet, viniq; delicatissimi amplissima amphora; ille enim
cum gratis clamavit in Schola, ad lares suos nihil repor-
tat præter fatigata membra, & sacculum inanij replen-
tum, hic qui

— clamosi rabiosa fori

Jurgia vendens improbus iras

Et verba

elocavit ære multo gravis redit domum, hinc bo-
nus ille Pædagogus strenuissime esurire cogitur, aut cœ-
nare Philosophice & tenuiter, IMPUDENTIUS
vero genium curat, atq; dapsiliter & lautissime epulatur.
Atq; hoc ipsum est, quod multos ab ingenuarum litte-
rarum & HISTORIÆ cultu deterret & avocat, ad
plebea vero & proletaria studia allicit & inflammat:
Equidem non tam male comparatum est cum Annalium
conditore aut interprete, at egere necesse habeat, &
cum paupertate próbrose colluctari, ut fatum ejus opu-
lentitatis videatur incapax, sed tamen cum non nisi ab

A 3

excelsis

excelsis animis laborum industriæq; mercedem sibi ha-
beant polliceri, qui monumenta veterum excutiunt, &
antiquitati cognoscendæ invigilant, ubi fordes & fæx
civitatum, & qui brachio nares emungunt, nummis
præsentijs quotidie conducunt Rabularum operam,
fit ut hæc studia negligantur à plærisq; de successu felici,
præmijsq; & præcijs eorum formidolose desperantibus.
Altera causa cur segnius quam par erat Historiæ tracten-
tur hæc est: Quod non pauci consuadeant sibi, cre-
dant q; penissime, cognitionem scientiamq; earum in-
nasci homini, aut ignorantibus quasi non animadvertenti
obrepere non aliter quam pediculi solent; adeoq; neuti-
quam peculiarem operam exigere, aut mereri: Scilicet
horum iudicio aut errore potius, satis est fabellis posse
ludere, atq; in circulis & convivijis iisdem sympotas
oblectare & combibones, temporisq; aut protractæ cæ-
næ prandyve edulcare & minuere tædium: Sed hoc quid
aliud est quæso, quam impudenter & nefarie obterere,
& prophanare tantæ disciplinæ Majestatem, litterasq;
bonas infamare nequiter? Nonne hoc modo Historia-
rum quoq; peritiâ censebuntur, aniculæ nostrates, quæ
propter Spiritus S. templum nendo unciatim quæstum
quærunt, dum fabellas alternatim sibi ogganniunt & de-
blaterant, ne sopor manus (ut ille inquit) calvatur, fru-
streturq; & decipiat; aut gerulæ, quæ post fornacem,
enarratione nugarum nugacissimarum pusionibus & va-
gientibus infantulis somnum sufflaminant, emanantesve
lacrymas remorantur aut sistunt.

Hæc malè sanæ & ignobilis plebeculæ pestifera deliria
non debent vos infatuare, aut seducere **JUVENES**
NOBILISSIMI, ut cum illa opinemini una, antiquita-
tis rerumq; retro gestarum notitiam insuper haberi,
otioye in sititio acquiri posse & comparari; quin potius
sicuti

10
sicuti fatagitis supra profanum vulgum adfurgere atq;
eminere, sic quoq; seorsim ab eo sentire, & quæ ille ne-
gligit atq; adspernetur, vos oppido colere, atq; æstimare
addecet, memores sciti illius: QUI EX ERRORE IM-
PERITÆ MULTITUDINIS PENDET EUM IN
MAGNIS VIRIS NON ESSE HABENDUM.
Longe alia in doles est Historiæ, quam indoctis putatur,
longe excelsior & eminentior dignatio ejus & præstā-
tia quam ut triuys debeat ancillari. *Prudentes illa reddit sui
cultores, & huic seruit fini; memoria veteris ordinem texit, atq;
fidissime commonstrat, quid in magno hoc mundi theatro actum
patratumq; sit, antequam tu in cola ejus fieres, personamq; nan-
cisceris; representat. & ob oculos ponit res gestas ab atate tua
remotissimas, tam evidentem & perspicue, quasi ipse oculatus ea-
rum spectator fuisses, aut etiam pars aliquota & administer, pan-
dit antiquitatis iter, exemplorum fenerator & suppeditat uber-
rimam copiam; CONSILIA quibus ventum est ad hac aut
illa tentanda, & obeunda aperit & revelat; addit ACTA me-
moratq;, nec EVENTUM silet aut invidet, aut dissimulat, sed
candidissime sine fuce, sine metu odij trave, sine studij aut favoris
aut gratia ambitione promulgat, & exprimit; laudat quæ com-
mendatione digna, vituperanda reprobendit, explicat casus vel
Sapientia, vel temeritatis; disertissime monet, consolatur, præ-
cipit, dehortatur, deterret, accendit, inflammat ad pulcherrimas
amulationes, docet miseras & felicitates, secundas, aduersasq;
res animose tolerare, ut neutris succumbas mollisè, aut corrup-
paris. Testis temporum est secundum Tullium, Lux veritatis, vita
memoria, nuncia vetustatis, atq; ut verbo dicā, MAGISTRA
VITÆ, ejusq; prudenter vivendæ BELLISSIMUM
SUBSIDIUM. Jucunditatē ineffabilem, voluptatemq;
quæ ex lectione atq; auditione Historiarum percipitur,
honestissimo palpo mulcentem juvenes, viros effascinan-
tem.*

tem admirabiliter, senes solantem blandule, atq; ad sarcophagum usq;
concomitantem, aratisq; ex parte levantem molesto radio, sicco pede &
consultò prætereo, ut pote quam utilitas quasi absorbet, nec in com-
parationem admittit, aut venire patitur, de qua malo ut experiamini,
me minus dixisse quam poteram, aut debebam quam in ea commen-
danda esse prolixior.

Vos Nobilissimi Juvenes impartimini, sultis, atq; elocate huic
eruditionis nequicquam postremæ parti dietim horulam unam, eoq;
probatum facite, quantû altitudo pectorum vestrorû abhorreat à prava
seculiconsuetudine, quâ illis disciplinis æstimû est, non per quas animus
divinæ illa particula auræ, sed per quas domus splendescit & locupleta-
tur; cui perniciosissimæ cauponationi, & execrabili instituto nisi pro-
pæmodum exsequiæ eantur, ingenuis litteris ibuntur, & artibus bonis,
atq; de his actum erit penissimè, quam barbariem & pestilentiam aver-
tat clementissime, qui cuncta arbitratu suo ordinat & disponit.

Ego vero ut demandatæ mihi pro nuper Spartæ publicæ pro vi-
rili mea parte, & ingenij modulo atq; tenuitate satisfacere incipiam,
constitui bono cum Deo C. CORNELII TACITI autoris gravissimi,
& incomparabilis ANNALIUM libros publicis Lectionibus inter-
pretari, quorum initio ille pauca de Augusto & extrema repetendo,
præcipua Imperij Augustei momenta egregio artificio est complexus;
Cæterum ne videamur hæc sacra illotis, ut sic dicam, manibus contre-
ctare atq; sine præmiali præparatione de improvviso & quasi quodam
impetu rei ipsius invadere arcem, operæ esse existimavi præcium, ut quæ-
dam præferer, atq; præmitterem de autore hoc ejusq; scriptis, & di-
ctione, ex quibus in simul cognoscetis, cur hunc præ alijs enucleandum
mihi delegerim. Fiet id perendie hora 2, Pomeridiana in Auditorio
magno, ad quem præliminarem discursum audiendum, vos officiose
invito, utq; & illo, & subsequenter quibus docturus sum, diebus fre-
quentia vestra & favorabili attentione studia nostra excitare laboresq;
nostros vobis non displicere numerofo conventu testatum facere
velitis, quanto possum opere contendo. P.P. Calen-
dis Decembribus c1o Ioc, L.

16(0)30

